

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Skyddet för EU:s finansiella intressen. Ändringar och kompletteringar i svensk rätt (SOU 2023:49)

Ert dnr Fi2023/02386

Kammarrätten har följande kommentarer till de remitterade förslagen.

Muntliga uppgifter

Det synes vara utredningens uppfattning att de föreslagna ändringarna egentligen inte behövs av andra skäl än att uppfylla EU-kommissionens krav på ett fullständigt genomförande av artikel 3.2 d i och 3.2 d iii i SEFI-direktivet i den svenska skattebrottslagen. När nu regelförändringarna ändå genomförs anser utredningen att det är lämpligt att låta motsvarande regelförändringar flyta in i skatteförfarandelagen och utsträcka dem till andra skatteslag än mervärdesskatt. Utredningen framför enhetlighetsargument för detta och uttalar bl.a. att det förhållandet att oriktiga muntliga uppgifter blir generellt straffbara vid skattebrott inte bedöms medföra några större förändringar när det gäller vilka gärningar som kommer att leda till straffrättsliga åtgärder. Därefter förs ett kort resonemang om bevisfrågor som leder till slutsatsen att det inte finns några bärande skäl mot att ta bort undantaget för muntliga uppgifter i 2 § skattebrottslagen (s. 72). Utredningen föreslår också att muntliga uppgifter ska kunna leda till straffansvar för vårdslös skatteuppgift, skatteredovisningsbrott och vårdslös skatteredovisning även om SEFI-direktivet inte kräver det (s. 73).

Beträffande motsvarande reglering i skatteförfarandelagen förs det inte några resonemang om bevisfrågor. Utöver det allmänna argumentet om enhetlighet synes det outtalade tilläggsargumentet för denna del av regleringen vara att det ändå inte blir någon skillnad.

Enligt kammarrättens mening finns det anledning att reflektera något över konsekvenserna av olikheterna i beviskrav i skatte- och straffprocesserna. Det kan härvid noteras att de argument som ligger bakom det nuvarande kravet på skriftlighet inte, såvitt kammarrätten kan se, är mindre giltiga idag än när kravet infördes. Det kan här även noteras att det finns ett krav på skriftlighet vid oriktig uppgift på tullområdet, något som skulle kvarstå oförändrat vid ett genomförande av de föreslagna bestämmelserna. Vid ett upprätthållande av enhetlighet på skatteområdet kan det övervägas om innehållet i 5 kap. 5 § tullagen ska ses över på samma sätt som skattebestämmelserna, särskilt som både tull- och mervärdesskattesystemen vilar på EU-rättslig grund.

Om regleringen genomförs blir det möjligt för Skatteverket att lägga fram bevisning i form av olika slags redogörelser för vad som har sagts vid t.ex. telefonsamtal eller möten med företrädare för Skatteverket eller andra myndigheter. Det finns givetvis ingen anledning att problematisera över sådana redogörelser på ett allmänt plan. Redogörelserna får förstås värderas enligt sedvanliga principer. Det finns dock alltid en viss risk för misstag och olika tolkningar av vad som har sagts. Även om beviskravet för en oriktig uppgift är relativt högt inom skatteförfarandet är det inte lika högt som i straffprocessen. Detta innebär att det sannolikt blir jämförelsevis lättare att bevisa en muntlig oriktig uppgift på skatteområdet, vilket kan ses som en skärpning i riktning mot uppgiftslämnarna.

Kammarrätten ser givetvis att det finns fördelar med en enhetlig reglering i fråga om uppgifter som kan leda till åtal eller skattetillägg. Att utsträcka regleringen till andra skatteslag än mervärdesskatt inger inte heller några generella betänkligheter. Frågan är emellertid om förändringen är lämplig i en situation där det saknas reella kontroll- och sanktionsskäl på skatteområdet. Även om betydelsen av den föreslagna förskjutningen inte ska överdrivas anser kammarrätten att det bör ske ytterligare överväganden i denna del.

I sig korrekta uppgifter

Även här framför utredningen enhetlighetsargument för att samordna formuleringarna i skattebrottslagen och skatteförfarandelagen. Som kammarrätten förstår förslaget menar utredningen bl.a. att enhetligheten är nödvändig för att blankettstraffbudet ska fungera som konstruktion. Kammarrätten är frågande till detta argument eftersom de grundläggande

definitionerna av en oriktig uppgift kvarstår oförändrade. Att göra ett tillägg för en situation där en i grunden korrekt uppgift jämförs med oriktiga uppgifter vid tillämpning av den specifika lagen påverkar knappast effektiviteten i lagstiftningen i övrigt. Oberoende av detta har kammarrätten, mot bakgrund av begränsningen till mervärdesskatteområdet, förståelse för den valda lösningen.

Oavsett enhetlighet ligger det en påtaglig pedagogisk utmaning i de föreslagna bestämmelserna på så sätt att de ger uttryck för att en uppgift kan vara korrekt och oriktig på en och samma gång. Tillägget ”även om uppgiften i sig framstår som korrekt” är förståeligt men gör att bestämmelserna blir svårlästa. Ett förslag till modifierad bestämmelse för skatteområdet kan vara:

En i sig korrekt uppgift om mervärdesskatt ska också anses vara oriktig enligt denna lag om det klart framgår att den som lämnar uppgiften känner till eller borde känna till att uppgiften avser en transaktion som ingår i ett led i undandragande av mervärdesskatt.

Det kan därutöver allmänt övervägas om texten i såväl skattebrottslagen som skatteförfarandelagen kan knytas närmare till vad som faktiskt står i SEFI-direktivet.

Under alla omständigheter talar överskådlighetsskäl för att bryta ut det konkreta tillägget till en egen paragraf i skatteförfarandelagen, likt förslaget om ändring i skattebrottslagen. Med en egen paragraf blir det tydligt att 49 kap. 5 § skatteförfarandelagen ger en definition av oriktiga uppgifter i allmänhet (inklusive ramarna för undantagen i andra stycket, vilka har en meningsfull betydelse endast i relation till de nuvarande punkterna i bestämmelsen) medan den nya paragrafen tar sikte på att förklara vad som gäller i en särskild situation för ett visst skatteslag.

Avslutningsvis noterar kammarrätten att den föreslagna lydelsen av 2 a § skattebrottslagen uttrycks i perfekt (inte presens), vilket möjligen öppnar för olika tolkningar av vilken tidpunkt som är relevant för bedömningen av frågan om ond tro, detta även om bestämmelsen inte ska uppfattas som en helt självständig straffbestämmelse. Regleringen avser trots allt ett specialfall av en oriktig uppgift. Om det bedöms som angeläget att undvika risken för osäkerhet i detta avseende bör det övervägas om bestämmelsen kan

formuleras i presens på samma sätt som 2 §. Motsvarande överväganden kan, beroende på konstruktion, göras beträffande bestämmelsen i 49 kap. 5 § skatteförfarandelagen, se ovan.

Detta yttrande har beslutats av kammarrättsrådet Roger Gavelin efter föredragning av tf. kammarrättsassessorn Johan Molde.

Roger Gavelin

Johan Molde